

1	2	3	4
Недержавні ресурси	Місцеві утворення	Місцевий бюджет	Бюджетне фінансування. Цільове фінансування за місцевими житловими цільовими програмами. Місцеві житлові субсидії
	Комерційні організації	Прибуток. Амортизація	Фінансування інвестиційних проектів
	Кредитні та фінансові організації	Кредитні активи. Страхові активи	Фінансування інвестиційних проектів
	Громадські та релігійні організації	Фонди громадських та релігійних організацій	Інвестування ремонту та реконструкції житла

Однак трансформація економічних відносин у цілому в Україні призвела до порушення стійких інвестиційних потоків, що забезпечують фінансування будівництва, реконструкції та капітального ремонту житла.

Залучення інвестицій у реконструкцію житлових будинків, на відміну від житлового будівництва, обмежено відсутністю або незначністю економічних вигід в інвестора. Інвестиційно привабливими можуть бути тільки проекти реконструкції, що передбачають створення додаткової житлової площі за рахунок надбудов, мансард або прибудов. У таких проектах витрати на комплексну реконструкцію житлового будинку (утеплення огорожувальних конструкцій, заміна інженерного устаткування й комунікацій) включаються у вартість додаткової площі й частково окуповуються за рахунок її реалізації на ринку житла. Таким чином, інвестор додаткового житла фактично фінансує реконструкцію всього будинку, що збільшує вартість додаткової площі житла й знижує прибутковість таких інвестиційних проектів. Можна стверджувати, що в цей час це один з основних факторів, які стримують реконструкцію існуючого житлового фонду. Основним способом підвищення інвестиційної привабливості проектів реконструкції житлових будинків для приватних інвесторів є співінвестування таких проектів за рахунок місцевих або регіональних бюджетів.

Очевидно, що, говорячи про новий інвестиційний механізм, необхідно мати на увазі його відмінності від існуючих у плановій економіці форм і методів інвестування. Однак з погляду світового досвіду цей механізм повинен бути не стільки новим, скільки адаптованим до умов України та специфіки українського житлового комплексу.

Таким чином, механізм фінансування реконструкції житлового фонду необхідно розглядати як процес формування потрібних і наявних грошових фондів реконструкції з урахуванням параметрів економічного регулювання.

Література: 1. Авдеева Л. Н. Оценка народнохозяйственной эффективности реконструкции устаревшего жилищного фонда / Л. Н. Авдеева // Экономика строительства. – 2000. – № 11. 2. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії / Т. В. Дорошенко // Фінанси України. – 2000. – № 11. 3. Бугаев Д. В. Оценка эффективности инвестиционных проектов / Д. В. Бугаев, И. В. Ветрова // Оценочные технологии в экономических процессах : управление собственностью : 4 Международная научно-практическая конференция, 17–18 марта 2005 г. – СПб. : СПбГИЭУ, 2005. 4. Ездакова Е. М. Оценка необходимости и целесообразности проведения ремонтно-реконструктивных мероприятий как элемент стратегии воспроизводства жилищного фонда / Е. М. Ездакова, // Строительный комплекс: экономика, управление, инвестиции. Вып. 6. – СПб. : Изд. СПбГУЭФ. 2006. 5. Жуков В. В. Проектне фінансування : навч. посібник / В. В. Жуков – 2-ге вид. [випр. і доп.]. – Х. : ВД "ИНЖЕК", 2004. – 236 с.

6. Мойсєенко І. П. Інвестування : навч. посібник / І. П. Мойсєенко. – К. : Знання, 2006. – 458 с. 7. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібник / А. П. Дука. – 2-ге вид. – К. : Каравела, 2008. – 246 с. 8. Вовчак О. Д. Інвестування : навч. посібник / О. Д. Вовчак. – Львів : Вид-во "Новий Світ-2000", 2008.

Рецензент
канд. екон. наук,
доцент Сердюков К. Г.

Стаття надійшла до редакції
06.07.2011 р.

УДК 338.27

Федишин І. Б.

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ МАШИНОБУДУВАННЯ РЕГІОНУ З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ

Анотація. Здійснено дослідження розвитку машинобудування регіону за допомогою моделювання індексу обсягу виробленої продукції машинобудування з урахуванням впливу виробництва машин та устаткування, електричного та електронного обладнання, транспортних засобів та устаткування.

Аннотация. Осуществлено исследование развития машиностроения региона с помощью моделирования индекса объема продукции машиностроения с учетом влияния производства машин и оборудования, электрического и электронного оборудования, транспортных средств и оборудования.

Annotation. The research of region's machine building area is done using volume index of production engineering, taking into account the impact of production machinery and equipment, electrical and electronic equipment, vehicles and equipment.

Ключові слова: промисловість, машинобудування, економетрична модель, електронне обладнання.

Ефективністю управління машинобудуванням є підвищення продуктивності праці та випуск конкурентоспроможної продукції. Однак передкризовий та кризовий

періоди характеризуються нестабільним виробництвом промислової продукції, непередбачуваним розвитком і поведінкою ринку, тому важливим є прогнозування ситуації в найближчі роки.

Машинобудування є провідною галуззю промисловості, яка забезпечує випуск різноманітних машин і устаткування для багатьох галузей господарства та населення. Машинобудування визначає науково-технічний прогрес у національній економіці, забезпечує її технічне переозброєння, інтенсифікацію і підвищення ефективності всього суспільного виробництва.

Управління розвитком машинобудівних підприємств є складною і актуальною проблемою, вирішення якої потребує різнопланових досліджень.

Розвиток даної галузі промисловості визначають як незворотну, спрямовану і закономірну зміну системи на підставі реалізації властивих їй механізмів самоорганізації. Розвиток системи означає її здатність до перетворення (трансформації) при збереженні відносної стійкості і протидії змінам.

На початку 90-х років ХХ ст. машинобудування виробляло близько третини загального обсягу промислової продукції в Україні. Тепер, внаслідок зупинки багатьох потужних підприємств, обсяги продукції значно зменшились, а окремі виробництва цілком зникли. Найбільший спад виробництва відбувся в галузях важкого (передусім, енергетичного, гірничошахтного), сільськогосподарського машинобудування, автомобілебудування, приладобудування та ін.

Для подолання кризових процесів та здійснення широкого спектру структурних перетворень в економіці України надзвичайно великої вагомості набуває науково

обґрунтоване, продумане та виважене державне регулювання. Серед інструментів, що використовуються для управління нестабільними процесами в економіці держави і регіону, важливе місце належить економетричному моделюванню та прогнозуванню.

Значний внесок у розвиток практичного застосування методів математичного моделювання в економіці зробили такі вчені: Б. Буркінський, Вітлінський В. В., Грабовецький Б. Є., Здрок В. В., Лепа Н. Н., Прокопов С. В., Є. Слуцький та ін. [1 – 4].

При значній кількості наукових розробок щодо методології і методів складання прогнозів розвитку економіки України питання розробки прогнозування потребує додаткового розгляду та опрацювання.

Оцінка основних показників машинобудування у передкризовий і кризовий періоди дає можливість прогнозувати тенденції їх розвитку в наступні роки.

Індекси обсягу продукції машинобудування у Тернопільській області (таблиця) у цілому закономірно зростали і досягли найвищих показників у 2007 – 2008 роках як за рахунок виробництва машин та устаткування, так і виробництва електричного та електронного обладнання, в той час як виробництво транспортних засобів досягає найвищого розвитку у 2005 році, а виробництво машин та устаткування – у 2007 р. Більше ніж у 10 разів зафіксовано різкий спад індексу обсягу продукції машинобудування в цілому у 2009 р., особливо за рахунок зниження виробництва машин та устаткування і транспортних засобів устаткування. Такий суттєвий спад пов'язуємо з економічною кризою 2008 – 2009 рр. У 2010 р. відбувається покращення ситуації і підвищення показників.

Таблиця

Індекси обсягу виробництва продукції машинобудування за видами діяльності у Тернопільській області
(у % до попереднього року) [7]

Показник \ Рік	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Машинобудування в цілому	102,1	103,9	108,5	171,1	175,4	100,9	103,2
Виробництво машин та устаткування	50,7	96	120,8	213,6	117,4	23,8	110,0
Виробництво електричного та електронного обладнання	133,8	102,9	104,2	171,7	189,3	106,8	103,1
Виробництво транспортних засобів та устаткування	58,7	172,9	130,4	58,5	141,8	11,0	106,1

Автором проведено моделювання індексу обсягу виробництва продукції машинобудування з урахуванням впливу виробництва машин та устаткування, електричного та електронного обладнання, транспортних засобів та устаткування. Для цього використано метод економетричного моделювання.

Економетричну модель можна подати у загальному вигляді:

$$y = f(\alpha_i, x_i) + \varepsilon,$$

де y – залежна змінна;

$f(\alpha_i, x_i)$ – функція, що відображає рівень взаємозв'язків між залежною змінною y та незалежними змінними

x_i ($i = 1, m$, m – кількість факторів у моделі);

ε – випадкова величина (похибка).

У результаті отримано економетричну модель:

$$y = \alpha_0 + \alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \alpha_3 x_3 + \varepsilon, \quad (1)$$

де y – індекс обсягу виробництва продукції машинобудування;

x_1 – індекс виробництва машин та устаткування;

x_2 – індекс виробництва електричного та електронного обладнання;

x_3 – індекс виробництва транспортних засобів устаткування.

Оцінки параметрів моделі a_i визначено методом найменших квадратів. Суть методу полягає в тому, що знаходяться такі значення a_i , для яких сума квадратів відхилень спостережувальних на практиці значень y_t від теоретичних $\hat{y}_t$ мінімальна:

$$\sum_{t=1}^T (y_t - \hat{y}_t)^2 \rightarrow \min,$$

де T – період, за який аналізується статистична інформація. У даному випадку $T = 6$.

Статистична обробка результатів досліджень виконувалась на персональному комп'ютері з використанням пакета прикладних програм Statistica 6,0 for Windows фірми Statsoft (США) та Microsoft Excel 2007.

Застосовуючи рівняння (1) та статистичні дані (див. таблицю), отримаємо економетричну модель вигляду:

$$y = 7,8 + 0,17x_1 + 0,74x_2 + 0,02x_3 \quad (2)$$

Для перевірки моделі на адекватність визначаємо значення коефіцієнта детермінації R^2 за формулою [5, с.180]:

$$R^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^T (y_t - \hat{y}_t)^2}{\sum_{t=1}^T (y_t - \bar{y})^2}$$

Коефіцієнт детермінації отриманої моделі (2) рівний $R^2 = 0,95$, що є високим показником (модель пояснює 95 % дисперсії змінної y) і свідчить про відповідність моделі реальній дійсності.

Також проведено перевірку адекватності побудованої моделі за допомогою критерію Фішера [5, с. 185]. Для отриманої економетричної моделі (1) значення F-статистика Фішера рівне $F(3,3) = 19,9$, що значно перевищує критичне табличне значення і свідчить про значимість зв'язку. Отже, побудована економетрична модель є адекватною і може використовуватись для моделювання досліджуваного процесу (рисунок).

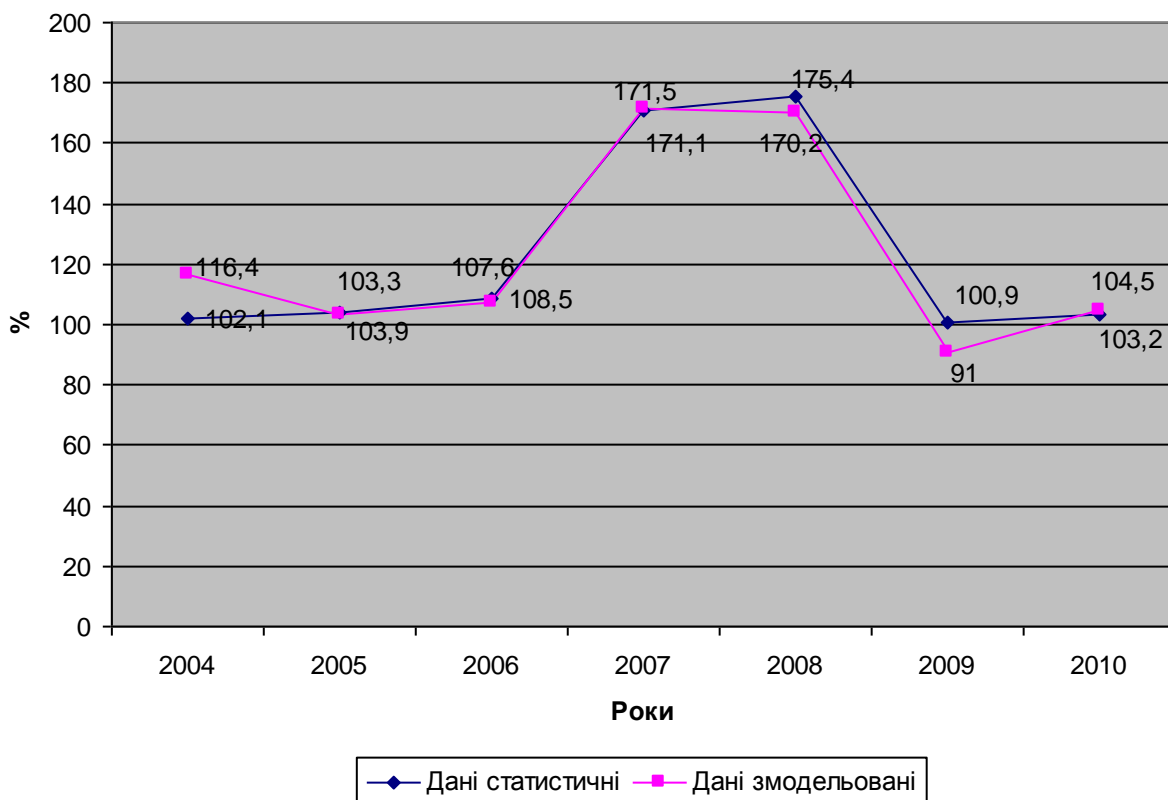

Рис. Порівняння фактичного та змодельованого індексу обсягу виробництва продукції машинобудування

За допомогою отриманої моделі (2) проведемо дослідження коефіцієнтів еластичності індексу обсягу виробництва продукції машинобудування y і виробництва машин та устаткування x_1 , електричного й електронного обладнання x_2 , транспортних засобів та устаткування x_3 .

У загальному коефіцієнт еластичності визначається за формулою:

$$E_i = \frac{x_i}{y} \frac{\partial y}{\partial x_i} \quad (3)$$

Коефіцієнт еластичності показує, на скільки відсотків зміниться величина y , якщо x_i зміниться на 1 % (у даному випадку $i = 1,2,3$). Для розрахунку загального

значення коефіцієнта еластичності замість x_i та y у формулі (3) береться відповідно $\bar{x}_i$ та $\bar{y}$.

Визначимо коефіцієнти еластичності для кожного із факторів:

$$E_1 = 0,14 \text{ – для фактора } x_1,$$

$$E_2 = 0,78 \text{ – для фактора } x_2,$$

$$E_3 = 0,02 \text{ – для фактора } x_3.$$

Коефіцієнти еластичності для трьох факторів є додатними, що свідчить про їхній позитивний вплив на величину індексу обсягу виробництва продукції машинобудування і відповідає економічному змісту досліджуваних явищ.

Аналіз коефіцієнтів еластичності показує, що виробництво електричного та електронного обладнання на даному етапі здійснює значно більший вплив на обсяги виробництва продукції машинобудування в цілому по

області, ніж виробництво машин і устаткування та виробництво транспортних засобів і устаткування. При зростанні індексу електричного та електронного обладнання на 10 % індекс обсягу виробництва продукції машинобудування зростає на 7,8 %. Проте при збільшенні індексу виробництва машин і устаткування на 10 % індекс обсягу виробництва продукції машинобудування зростає лише на 1,4 %. Схожа ситуація спостерігається і з третім фактором. При збільшенні індексу виробництва транспортних засобів та устаткування на 10 % індекс обсягу виробництва продукції машинобудування зростає лише на 0,2 %.

З огляду на всезростаючу актуалізацію питання забезпечення необхідного рівня якості на вітчизняних підприємствах відповідні наукові розроблення набувають зростаючого соціально-економічного значення. Цю проблему можна віднести до найактуальніших для машинобудівних підприємств України, тому що саме ця галузь, зазнавши особливо важких кризових тенденцій на пострадянському етапі, й досі знаходиться у стадії стагнації, особливо в тих регіонах, де машинобудівна галузь традиційно не була пріоритетною.

Література: 1. Буркинський Б. Інноваційний рівень виробництва та конкурентоспроможність чорної металургії України / Б. Буркинський, С. Савчук // Економіка України. – 2006. – № 4 (533). – С. 4–15. 2. Вітлінський В. В. Моделювання економіки : навч. посібн. / В. В. Вітлінський. – К. : КНЕУ, 2003. – 408 с. 3. Грабовецький Б. С. Теорія і практика прогнозування в управлінні сучасним виробництвом: бурякоцукровий комплекс : монографія / Б. С. Грабовецький. – Вінниця : Вид. ВНТУ, 2002. – 264 с. 4. Лепа Н. Н. Моделирование процессов управления развитием предприятий : монография / Н. Н. Лепа, Р. Н. Лепа, А. И. Пушкар ; НАН Укр. Ин-т эконом. пром-ти ; под ред Лепы Н. Н. – Донецк : ООО "Юго-Восток, Лтд", 2005. – 348 с. 5. Лук'яненко І. Г. Економетрика / І. Г. Лук'яненко, Л. І. Краснікова. – К. : КНЕУ, 1998. – 345 с. 6. Лещинський О. Л. Економетрія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. Л. Лещинський, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. – К. : МАУП, 2003. – 208 с. 7. Статистичний збірник "Промисловість Тернопільщини у 2004 – 2010 роках" / Головне управління статистики у Тернопільській області. – Тернопіль, 2010. – 34 с.

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Раєвська О. В.

Стаття надійшла до редакції
07.07.2011 р.

УДК 65.011.4

Герашенко І. Н.

КУЛЬТУРА РЕЧИ В СИСТЕМЕ КОМУНИКАТИВНИХ КАЧЕСТВ ПЕРСОНАЛА КАК ОДНО ИЗ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ ЧЕЛОВЕЧЕСКИХ РЕСУРСОВ

Аннотація. Рассмотрены речевая культура и термин "культура речи" в системе коммуникативных качеств персонала как одно из конкурентных преимуществ человеческих ресурсов.

Анотація. Розглянуто мовну культуру і термін "культура мови" в системі комунікативних якостей персоналу як одну з конкурентних переваг людських ресурсів.

Annotation. Speech culture and the term "speech standards" in the system of communicative qualities of personnel, as one of competitive edges of human resources are considered.

Ключевые слова: культура речи, конкурентное преимущество, персонал, предприятие.

На современном этапе развития экономики крайне важными являются получение и поддержание предприятием долгосрочных конкурентных преимуществ, которые обеспечат его выживание и успешную работу на рынке.

Часто организационно-управленческие решения в области создания и управления конкурентными преимуществами на промышленных предприятиях не имеют системного характера и являются результатом случайного поиска, приводящим к неудачам с экономическими и социальными последствиями.

Среди современных ученых, изучающих проблематику повышения конкурентоспособности человеческих ресурсов, необходимо отметить Иванцевича Д. М., Лобанова А. А., Грачева М. В. Также в работе использованы труды известных ученых, занимающихся проблемами литературного русского языка, культурой речи и этикетом общения, в частности, таких авторов, как: Васильева А. Н., Головин Б. Н., Колесов В. В., Калинин А. В., Ожегов С. И.

Целью данной статьи является изучение актуальных проблем культуры речи и эффективности общения персонала как одного из конкурентных преимуществ человеческих ресурсов.

В современной экономической литературе понятие "конкурентное преимущество" занимает основополагающее и центральное место в теории маркетинга, так как, во-первых, его формирование и развитие возможны только лишь в среде конкуренции, а во-вторых, оно является целью конкурентной стратегии и выступает ключевым фактором как конкурентоспособности производителя услуг, так и его конкурентной рациональности [1].

На взгляд автора, конкурентное преимущество – это ключевой стратегический фактор успеха, который определяется в процессе планирования деятельности предприятия при анализе его альтернатив. Таким образом, конкурентное преимущество служит основанием для борьбы предприятия на конкурентном рынке. Определение конкурентного преимущества является источником формирования и реализации стратегии предприятия.

Проявление конкурентных преимуществ определяется внешними или внутренними условиями. Специалист, работающий в конкурентоспособной среде, будет и сам стремиться быть конкурентоспособным. Однако в какой мере он будет конкурентоспособным в соответствующей среде, определяется ценностями самого специалиста. Как правило, внешние условия являются решающими в достижении конкурентоспособности. В соответствии с такими законами организации, как закон наименьших и закон пропорциональности, специалист с наименьшей конкурентоспособностью будет подтягиваться (стремиться) к специалистам с наивысшей конкурентоспособностью.